

IMIONA

PRZEZ

ZYDÓW POLSKICH

UŻYWANE,

zebrał i ułożył w dwóch językach

Jakob Rothwand.

Sekretarz Dozoru Bóżniczego Okręgów Warszawskich.

**INSTYTUT
BADAŃ LITERACKICH. PAN
BIBLIOTEKA**

**Warszawa, ul. Nowy Świat 72
Tel. 26-68-69**

W WARSZAWIE

Nakładem autora.

w Drukarni F. Baumritera i I. Rotblata

Ulica Dzika Nr. 2245 B.

1866.

Wolno drukować z warunkiem złożenia
w Komitecie Cenzury po wydrukowaniu prawem
przepisanéj liczby egzemplarzy.

Warszawa dnia 14 (26) Czerwca 1866 r.

p. o. Cenzora B. CYMERMAN.

22.393

22.394

Aprobacya

Powważnego Rabina Okręgów Warszawskich.

P. Jakób Rothwand przedstawił mi do oceny rękopism, p. t. „*Imiona przez żydów polskich używane*”, przez siebie zebrane, uporządkowane i poprzedzone stosownym wstępem.

Przejrzawszy tę pracę, i znalazłszy ją bardzo pożyteczną, tak ze względu na systematyczny jej układ, jak i na brak podobnego dziełka w języku krajowym, przez co powstają w imionach żydowskich częstokroć błędy i kwestye, zachęciłem i ze swój także strony szanownego Autora, aby pracę tę drukiem ogłosić zechciał.

Spodziewam się, iż dziełko to z wdzięcznością przez ogół przyjętém będzie, tak jak ja już szanownemu Autorowi za nie dziękuję, albowiem ono załatwi wiele kwestyj, jakie dotychczas były przedmiotem licznych korespondencyj, przez Władze Rządowe ze mną przeprowadzonych, co naturalnie musiało narażić nie mało spraw na zwłokę w ich załatwianiu.

w Warszawie d. 17 (29) Stycznia 5626 ss.

Baer Meisels, Rabin.

Aprobacya

**Poważnego Rabina Okręgu i Miasta
Włocławek.**

Dziełko niniejsze, którego cel i pożytek we wstępie dostatecznie wyjaśnione zostały, zdaniem mojem, zasługuje na pochlebne uznanie, ze względu już na to, iż zapełnia brak dotychczasowy takiej pomocy, a tém samém zaradzi nie jednemu złemu, jakie ztąd nieraz wynikło dla naszych współwyznawców w życiu ich społeczném.

Szanowny Autor, P. Jakób Rothwand, starannie w tém dziełku zebrał wszystkie imiona żydów, tak mężczyzn jak i niewiast, i ustawił

je w wyborzym porządku, czem osiągnął cel zamierzony i zasłużył sobie na szczerą wdzięczność ogółu.

w Warszawie d. 17 (29) Stycznia 1866 r.

Josef Chaim Caro, Rabin

IMIONA ŻYDÓW.

Wstęp.

I.

Często nastęrczające się kwestye i wątpliwości pod względem imion żydowskich używanych przez jedną i tę samą osobę, niekiedy odmiennie wyrażonych, dały powód do ogłoszenia drukiem niniejszej pracy.

Żydzi w ośmnasto-wiekowej wędrówce zapożyczali imiona od narodów, pomiędzy którymi zamieszkiwali, a natomiast niektóre imiona biblijne, zaprzestały być w użyciu.

Ztąd to największą różnaitość brzmienia i charakteru, znaleźć można w imionach żydowskich, złożonych z hebrajskich,

a w ogóle wschodnich, i z imion wszystkich niemal narodów, zamieszkujących Europę,—te zaś różnorodne imiona miewają nieraz, dla jednych i tych samych wyrażen, po kilka form i brzmień, wedle ducha mowy narodów, których kraje, kolejno służyły żydom za miejsce pobytu.

Dla objaśnienia powyższego twierdzenia, weźmy np. imię Leo ¹⁾, przekształcone na: Lajb, Lajbel, Lajbuś, Lew, Lewe, (Löwe), Lewek, Lewin. W tych odmianach jednego i tego samego imienia, łatwo poznać źródłosłów i znaczenie, a cała różnica polega jedynie na różnicy w pisaniu i wymowie, zastosowanej do ducha, i brzmienia języka kraju, w którym utworzoną została.

¹⁾ Po hebrajsku to imię wyraża się: albo przez wyraz *Arja* co znaczy lew,—albo przez *Jehuda*, dla tego, iż w proroctwie Jakóba (Genesis 49, 9) pokolenie Jehuda porównane zostało do lwa.

Zakończenia dwóch powyższych imion *Lajbuś i Lewek*, podobne są do zakończeń w imionach: *Franuś i Franek*, a zatem noszą na sobie charakter tutejszo-krajowy.

Taka różnorodność wyrażenia jednych i tych samych imion, sama przez się już jest zdolną do przyczynienia niedokładności w podawaniu imion przez żydów, do różnych aktów przez nich zdziałanych, bo lud prosty, mianowicie, przyzwyczajony do kilku wyrażeń dla jednego imienia, gotów w razie potrzeby, podać to imię, które mu najprzód na myśl przychodzi. Ta łatwość zawikłania powiększoną atoli zostaje przez to, iż ani Urzędnicy Stanu Cywilnego, ani w ogóle Urzędnicy Władz Administracyjnych i Sądowych, nie będąc świadomymi imion żydowskich, polegać muszą na przepolszczeniu onych przez samych żydów, z kąd utworzyły się rozmaite sposoby pisania i wymawiania jednych i tych samych imion, jak np. imię hebrajskie: Jicchak,

tłumaczone zazwyczaj przez Izaak, nadto wyrażają przez Icek, Icko, Icyk, Iezek.

Nareszcie staje się przyczyną niejednostajności wyrażenia dla jednego i tego samego imienia i ta okoliczność, że u żydów wiele imion posiada podwójne wyrażenia, jedno, tak nazwane *imię święte*, używane tylko przy obrzędach i aktach religijnych, a drugie, *przydane*, służące w życiu familijném i cywilném. I tak, imię religijne *Alexander* ¹⁾, ma odpowiednie sobie przydane: *Sender*, *Zysel* i *Zyskind*.

Celem więc podania w ręce ogółu mieszkańców, a szczególnie wszystkich Urzędników publicznych, przewodnika co do wy-

¹⁾ Alexander jest właściwie imieniem greckim, jednak pozyskało zupełne obywatelstwo u żydów, stawszy się imieniem świętém, religijném,—tak dalece, iż tutejsi żydzi noszący to imię, w pospolitém życiu nie mianują się takowém, ale imieniem przydaném.

rażenia i pisania po polsku imion żydowskich, aby zapobiedz omyłkom i zawikłaniom, powstającym często co do żydów w aktach stanu cywilnego, w spisach ludności, w wykazach do spisu wojskowego, w sprawach sądowych, w rozkładach podatkowych i innych czynnościach urzędowych, ludności żydowskiej dotyczących, a także dla podania klucza do rozwiązywania kwestyj w téj mierze napotykać się mogących, — ułożyliśmy obecny abecadłowyy spis imion, używanych przez żydów polskich, starając się umieszczać obok siebie imiona, będące jednego znaczenia lub pochodzenia.

Ponieważ pierwotny, a zarazem główny prawny dowód nadanego i posiadanego imienia, stanowi akt urodzenia, czyli tak zwana metryka, przeto praca niniejsza głównie służyć by powinna za wskazówkę Duchownym Wyznania Mojżeszowego, i Urzędnikom Stanu Cywilnego dla niechrześcijan, którzy przed zapisaniem do ksiąg Stanu

Cywilnego podyktowanego do aktu imienia nowo-narodzonego dziecka, będą w możności sprawdzenia brzmienia i pisowni tegoż imienia, i zawczasu zapobiegną zawiąklaniom z niedokładności w téj mierze, w przyszłości powstawać mogącym.

II.

W niniejszym spisie, zamieszczone są wyłącznie imiona żydowskie, czyli przyjęte przez ogół żydów w kraju zamieszkałych. Lecz obok tych imion są w zwyczaju, a mianowicie w klassie ucywilizowanej żydów, imiona przez innych kraju mieszkańców używane. Tych nie uważaliśmy za potrzebne tu wymienić, bo one są dobrze znane osobom, nadającym je swoim dzieciom, a jeszcze dokładniej Urzędnikom, do akt i kontroll je wpisującym.—Tu tylko powtarzamy, cośmy wyżej wzmiankowali, iż żydzi obok imion biblijnych, nosili zawsze i imiona narodów, pomiędzy którymi osiedli, albo przebywali.

Ktoby się chciał o tém dokładnie przekonać, niechaj się zapozna z rozprawą niemieckiego uczonego, Zunza, p. t. „Imiona żydów — badanie historyczne” ¹⁾. W tej rozprawie autor wykazuje, jakie żydzi w głównych epokach historycznych, przybierali i nosili imiona.—Tak mówi np. na stron. 9.—„Ale panowanie Greków, przyniosło żydom także i *greckie* imiona, a to naturalnie naprzód wyższym stanom, gdzie w sto lat po Alexandrze, Kapłan (żydowski) nosił imię: *Hyrkan* syn Józefa:

Później znowu sławnym był najstarszy

¹⁾ Do tej głęboko historycznej rozprawy, było powodem rozporządzenie Ministra Pruskiego w roku 1837 (!) wydane, zabraniające żydom tamecznym przybierania imion tak zwanych chrześcijańskich. Lecz to rozporządzenie, po krótkim trwaniu, zostało cofniętém i można być pewnym, iż ono już nigdy nie odżyje,—ani też nigdzie nie będzie naśladowawém.

Nauczyciel Miszny ¹⁾, *Antygonus* ze Socho. Jeszcze przed rządami Heroda, (na 37 lat przed erą chrześcijańską), żydzi nosili imiona: *Alexander*, *Amyntas*, *Andronikus* i t. d." — Tu następuje spis abecadłowy, obejmujący 29 imion greckich, z odwołaniem się do źródeł, z kąd wiadomość o nich autor zaczerpnął.

Sama nawet tradycya opowiada o obietnicy Arcykapłana Szymona Sprawiedliwego, danój Alexandrowi Macedońskiemu, iż wszystkie dzieci żydowskie płci męskiej, urodzone w tym roku, mają nosić jego imię: *Alexander* ²⁾.

Że żydzi nosili i *pogańskie* imiona, dowodzi dziś jeszcze w użyciu będące imię: *Fajbusz*. Pochodzi ono właściwie od imienia: *Febus*, bożka słońca, czyli światła. Imię to, wraz z pochodnemi: *Fajwusz*, *Fajwel*, używane przez żydów w ży-

¹⁾ Twórca Talmudu.

²⁾ Zobacz przypisek na stron. 10.

ciu cywilném, przy obrzędach religijnych tłumaczy się świętém imieniem: *Szraga* (*Ur-Szraga*), znaczącém w języku hebrajskim: *światło*.

Ta wzmianka powinna być wystarczającą dla objaśnienia pewnej części naszych współwyznawców, iż przyjmowanie imion obcych, nie jest u żydów żadnym nowatorstwem jakiegos objawem. Dla tych zaś z ziomków, którzyby chcieli upatrywać ubliżenie lub niestosowność dla swojej religii w tém, że żydzi przyjmują imiona przez nich używane, niechaj nam wolno będzie, przytoczyć następujące miejsce z powołanej wyżej rozprawy uczonego żyda.

„Tego naturalnego zjawiska, to jest przywłaszczenia sobie mowy i imion ludu wśród którego się żyje, nikt żydom nie zabronił, a gdyby to nawet panujący naród uważał był za prawo, zostałyby to zawsze prawem naturalném, którego nie odmawiał nikomu, mało o to się troszcząc,

czy żydowski obywatel mianował cię Daniłem, czy Piotrem. Mowa bowiem, zarówno jak słońce i powietrze, jest dobrem pospolitém, nieznającym różnicy kast ani sekt. A żydzi od niepamiętnych czasów w różnych krajach osiedli, dawno już nie mówili językiem hebrajskim, lecz językami: aramejskim, perskim, arabskim, greckim, łacińskim, i t. d.“. (Str. 33—34).

III.

Po wytłómaczeniu przyczyn zawikłań i kwestyj, napotykaných u żydów co do imion przez nich używanych, tudzież, że przyjmowanie przez nich imion obcych, nie sprzeciwia się zwyczajowi i praktyce żadnego z obustronnych wyznań, pozostaje nam jeszcze zwrócić uwagę współwyznawców, na *cel i ważność aktów urodzenia*, z którymi połączone jest nadanie imion, a raczej w ogóle, na *cel i ważność aktów stanu Cywilnego*.

Przedewszystkiem idzie nam o zabicie mylności zarzutu, wielokrotnie żydom czynionego, jakoby stronili naumyślnie od obowiązku sporządzania aktów Stanu Cywilnego, jak niektórzy utrzymywali, a może jeszcze i utrzymują, w zamiarze zachowania tajemnicy, co do swojej liczby indywiduów i rodzin. Co bynajmniej tak nie jest.

Wiadomo dostatecznie, z jakim oporem tylko dają się wprowadzić nowe urządzenia, mające obowiązywać masy ludu, niedosyć jeszcze ucywilizowanego.

Upowszechnienie i nakazanie wykonywania przepisów o aktach Stanu Cywilnego, można jeszcze nazwać, (mianowicie dla żydów) nowém urządzeniem, bo ono datuje się dopiero od epoki wprowadzenia do tutejszego kraju kodeksu Cywilnego Napoleona w latach 1808—1810. Do owego czasu istniały w wyznaniach chrześcijańskich metryki kościelne, zaś w wyznaniu żydowskiém księgi, a raczej notatki du-

chowne, lub kahalne. Te ostatnie nie były obowiązkowe, a tém samym nie były dokładne, i zależały jedynie od indywidualnego zamiłowania porządku osób urzędujących w gminach.

Aż do dzisiejszej epoki nie było dla żydów polskich żadnego bodźca, któryby ich skłonił do ścisłego wykonywania przepisów o aktach stanu cywilnego, i zbytecznym byłoby dowodzić, że *ten, kto nie posiada samego stanu cywilnego, nie potrzebuje aktu, stan ten poświadczyć mającego.*

Główne wypadki w rodzinie, a zatém i w społeczeństwie, jakimi są: urodzenie, małżeństwo i śmierć, nie wychodziły po za obręb jednej rodziny, a najwyżej jednej gminy żydowskiej, na ujawnienie zaś tych wypadków służyło żydom wykonywanie publiczne aktów religijnych, to jest: obrzezania oraz nadania imienia, ślubu i pogrzebu. Stosunki familijne i majątkowe rozstrzygały sądy duchowne, lub kahalne, opierając

się na własnej tychże stosunków znajomości, lub polegając w téj mierze na zeznaniach świadków. Żydzi więc którzy wyłączeni byli od służby tak publicznej jak i wojskowej, którym nie wolno było nabywać nieruchomości ziemskich ani miejskich, którym pewne tylko miejscowości, a w tych znów pewne rewiry zakreślano na zamieszkanie i pobyt, żydzi ci nie mogli znać ani nawet pojmować ważności i potrzeby aktów stanu cywilnego w pojęciu przez prawo zrozumianém.

Z dzisiejszą więc, w części nowo-otwórzoną i otwierającą się erą wejścia żydów do składu ogólnej ludności krajowej, odkąd żydzi zaczęli być ziomkami innego tylko wyznania, akta stanu cywilnego stają się żywotną dla nich potrzebą, a należyte uregulowanie przepisów co do ich działania jak również obznajmianie częstsze z pożytkiem tych aktów, w krótkim czasie doprowadzą żydów do spełniania

w mowie będących przepisów ze wszelką ścisłością.

O znaczeniu, ważności i potrzebie aktów stanu cywilnego mówi rozprawa : „O aktach stanu cywilnego przez J. Wyczechowskiego, (Warszawa nakładem Henryka Natansona 1860),” z której zapożyczamy co następuje:

„Prawa i obowiązki przywiązane do każdej osoby, jak również sama zdolność używania i wykonywania tychże praw, które mogą istnieć tylko w społeczeństwie ukształconém, różnią się koniecznie, stosownie do rozmaitych przymiotów każdej osoby żyjącej w takim społeczeństwie.

„Różnice te wypływają: albo z niezmiennych praw samej natury, która nie wydatkuje ludzi z jednakowemi siłami fizycznymi i umysłowemi, która odróżniła i dała niejaką przewagę jednej płci nad drugą, rodzicom nad dziećmi; albo też wypływają z ustaw społecznych zastosowanych do obyczajów, zwyczajów i potrzeb każdego kraju, jego położenia jeograficznego, klimatu, i t.p.

„Każdy z tych szczególnych przymiotów, stanowiących jedyną różnicę pomiędzy ludźmi w stosunkach prywatnych, cywilnych, stanowi oddzielny stan dla każdej osoby.” ¹⁾

„I tak przymioty rodziców lub dzieci, męża lub żony, w celibacie żyjącego lub związkami małżeńskimi połączonego, rozwiedzionego, dziecka prawego lub naturalnego, przyspasabiającego lub przysposobionego, krewnego i powinowatego, pełnoletniego lub nieletniego, mającego własną wolę lub pozbawionego woli, albo mającego doradcę sądowego, żyjącego lub zmarłego, naturalnie lub cywilnie, krajowca lub cudzoziemca, i t. p. stanowią oddzielny stan cywilny, czyli prywatny, który wcale nie zależy od stanu politycznego.”

¹⁾ „Mówimy tu o osobach, o stanie cywilnym i jego modyfikacyach w znaczeniu prawném najrozciągléjszém tych wyrazów”.

„Cztery mogą być sposoby udowodnienia stanu cywilnego:

1. Posiadanie stanu,
2. Papiery familijne,
3. Zeznania świadków,
4. Urzędowe świadectwo, czyli *Akta Stanu Cywilnego*.

„A że urzędowe świadectwo jest najłatwiejszym, a zarazem mówiąc ogólnie jest najpewniejszym środkiem, jemu więc prawodawca przyznał pierwszeństwo przed innymi, których dozwala jedynie w niedostatku pierwszego lub w razie sporu o stan.

„Ważność i potrzeba utrzymywania akt stanu cywilnego, (są słowa Demolombe'a), daje się usprawiedliwić pod wielu względami.

„A najprzód, interes ogólny społeczny tego wymaga z dwóch przyczyn:

„1° Trudno przypuścić, aby w kraju ucywilizowanym ludzie rodzili się i umierali bez zachowania o tém śladu i kontroli ze strony Władzy publicznej. Sama więc

przezorność i wyższa policja wskazują potrzebę ustalenia dowodu na same. już fakta urodzenia i zéjścia osób.

„2° O ile akta te ustalają stan osób, ich stosunki z familją, ich przymioty ojca, dziecka prawego lub naturalnego, albo przysposobionego, o tyle i w takim również stopniu, interessują całą społeczność, której podstawą są familie, i prawo stanowione, określające rozmaite przymioty i warunki, od których zależy rozciągłość praw i zakres obowiązków przywiązanych do każdej osoby, oraz możność czyli zdolność do ich wykonywania.

„Również dla osób prywatnych, dla każdego z nas, ważną jest rzeczą mieć możność udowodnienia w każdej chwili swéj indywidualności, swego wieku, swych praw familijnych, jak również uzyskanie w każdym czasie dowodu indywidualności, wieku, zgoła stanu cywilnego osób trzecich, z którymi wchodzimy w stosunki.

„Słowem, do stanu osób przywiązany

jest porządek familijny, a od porządku familijnego zależy porządek całego społeczeństwa cywilnego i politycznego, gdyż to ostatnie jest tylko formą pierwszego.

„Ze stanu osób wypływają najważniejsze prawa do rzeczy i wzajemnych zobowiązań.

„Gdy więc akta stanu cywilnego są tak ważnym dowodem, gdy w sporządzaniu ich są interessowane nietylko osoby prywatne i familie, których dotyczą, ale również i z tych samych powodów jest interessowaną cała społeczność, prawo zatem nie mogło pozostawić staraniu i interestowi osób prywatnych lub familij, lecz przeciwnie obowiązek przyjmowania takowych włożyło na urzędników publicznych, wyłącznie do tego upoważnionych, a nadto musiało przepisać szczególne formy i sposoby, w jakich akta te mają być sporządzane, utrzymywane i zachowane.

„Tym sposobem unikniono trudności, niebezpieczeństwa i wątpliwości na jakie na-

rażają dowody czerpane z zeznań świadków lub papierów familijnych, a samo posiadanie stanu wzmocnioném zostało prawnym tytułem.

„Widoczna bowiem, że jeżeli samo posiadanie własności rzeczowej nieruchomości bez tytułu ulega sporom i niepewności, jakże łatwo w niedostatku świadectwa urzędowego, czas, zdrada, podstęp, mogą zatrześć ślady własności stanu osób, z której prawo posiadania wynika.

„Przyjście na świat, małżeństwo i zgon nasz (znów są słowa Demolombe'a), stanowią trzy najważniejsze epoki w życiu człowieka i obywatela, i najprzeważniej wpływają na jego stan cywilny.

„*Akt urodzenia jest potrzebny dla ustalenia:*

1) zawsze faktu bezwzględnego urodzenia,

2) prawie zawsze a przynajmniej najczęściej faktu względnego pochodzenia.

„Potrzeba ustalić najprzód przyjście na

świat człowieka i zachować dowód jego indywidualności, jego narodowości, jego wieku, dowód który później stanowić będzie o jego pełnoletności lub małoletności, a ztąd o jego zdolności lub niemożności wykonywania różnych czynności w życiu cywilnym czyli prywatnym, lub publicznym, i t. d. Oto jest fakt bezwzględny w akcie urodzenia.

„Następnie potrzeba, o ile możność dozwala, ustalić dowód jego pochodzenia, to jest wskazać familią do której należy. Oto jest fakt względny w akcie urodzenia.

„*Akt małżeństwa jest potrzebny dla ustalenia dowodu prawności związku mężczyzny z kobietą, i zapewnienia temu związkowi skutków cywilnych tak w stosunku pomiędzy samemi małżonkami, jak względem dzieci w związku tym zrodzonych, tudzież osób trzecich i samej społeczności, której podstawą są familie, podstawą zaś familij jest małżeństwo.*

Wreszcie Akt zéjścia powinien ustalić

fakt bezwzględny zéjścia, indywidualność osoby zmarłej, i służyć za dowód dla wszystkich interessowanych, których stan w skutek tego zéjścia mógł uleść zmianie, lub mogły utworzyć się dla nich prawa po osobie zmarłej. I tak śmierć jednego z małżonków zmienia stan pozostałego przy życiu, który staje się wolnym. Wreszcie ze śmiercią otwiera się spadek i wiele innych praw.” (Stron. 1—5).

To co dotąd przytoczoném było, daje wyobrażenie dokładne o znaczeniu, ważności i potrzebie aktów stanu cywilnego, z czego wynika, iż spełnianie przepisów o tychże aktach stanowiących, jest świętym obowiązkiem każdego członka towarzystwa, chcącego być godnym miana obywatela. Nie wątpimy przeto, iż współwyznawcy bacząc na dzisiejsze stanowisko swoje społeczne będą troskliwsi o spełnianie przepisów, ich indywidualność, rodziny i stosunek do społeczeństwa tak żywo obchodzących. Tu musimy uwagę zwrócić na jedną okoli-

czność, nader ważną co do wpływu i skutków przy działaniu aktów stanu cywilnego.

Ci nawet z żydów, którzy bądź to z własnej chęci, bądź dla zagnających przyczyn, sporządzić już zamierzają akta stanu cywilnego, miewają po największej części zwyczaj wyęczania się w tém osobami, działającemi w przymiocie pośredników.

Ztąd wkradają się błędy i pomyłki co do daty, imion i nazwisk, stawiają świadków nieznających faktu, lecz w dobrej wierze składających zeznanie. Podnosimy tu tylko takie niedokładności które można nazwać niewinnemi, a pomijamy wcale czyny złej woli, jakie przy podobnym systemie spisywania aktów stanu cywilnego mogłyby mieć miejsce.

Czyliż ważne momenta w życiu każdej rodziny jakimi są: urodzenie, małżeństwo lub zejście, nie zasługują na to, aby głowa lub opiekun rodziny, osobiście albo

przez najbliższego krewnego, dopełnił o tém meldunku przed urzędnikiem stanu cywilnego, bacząc aby data, imię, nazwisko, wiek, i t. p. okoliczności w akcie wyrażające się, były zupełnie dokładne, bo od nich zawisły prawa i korzyści osób do aktu wchodzących lub w związku rodzinnym albo społecznym z niemi pozostających.

Z drugiej znowu strony prawo winno by mieć na względzie najobszerniejsze, ile tylko być może ułatwianie mieszkańcom możliwości spisywania aktów stanu cywilnego ze szczególném zwracaniem uwagi na klasę niezamożną i biedną, dla której czas i wydatek są tak drogiemi, iż niechętnie je obracają na przedmioty, nie przedstawiające im natychmiastowej korzyści lub choć pewnej kompensaty. Tego stanu ludzi może do przestrzegania przepisów skłonić, obok dozoru i kontroli ze strony Władz administracyjnych lub gminnych, najzupełniejsza łatwość w spełnianiu tego

obowiązku, to jest: przez oszczędzenie im czasu i wydatku.

Uregulowanie przepisów o sporządzaniu aktów stanu cywilnego przez żydów ze względu na powyższe okoliczności, zdoła w krótkim nader czasie przekonać, że tylko istniejące dawniej co do żydów ograniczenia, były główną przyczyną nieakuratności, a niekiedy nawet zaniedbania w wykonaniu przepisów prawa tak ważnych i każdego mieszkańca osobiście obchodzących.

IV.

Niniejszy wstęp zamykamy krótkim objaśnieniem porządku, jakiego trzymaliśmy się przy ułożeniu obecnego spisu imion żydowskich.

Porządek głosek początkowych, zastosowany został do polskiego abecadła dla tego, iż praca ta głównie przeznaczona jest dla osób nieznających imion żydowskich w języku oryginalnym.

Każde więc imię główne zamieszczone zostało na czele, po niem dopiero znajdują się imiona pochodne lub dodane, z główném jedno-znaczące. Imiona różno-znaczące, oddzielone są między sobą linijką.

Tam gdzie pochodne lub dodane imiona zaczynają się od innej głoski, aniżeli imię główne, pierwsze we właściwym rzędzie głosek zostały powtórzonemi.

Z rozmaitych zakończeń jednych i tych samych imion, przyjęliśmy te, które są najpospolicij używane, a w pisowni i wymowie zastosowaliśmy je, ile możności, do zasad języka krajowego.

Imiona hebrajskie, wyrażone są na czele w brzmieniu właściwego języka, następnie dopiero imię wyrażone podług przyjętej zasady tłumaczenia go na język polski, np.

ישראל Jisrael, Izrael, i t. d.

יצחק Jicchak, Izaak, i t. d.

Podług brzmienia hebrajskiego, łatwo będzie każdemu wynaleść w niniejszym

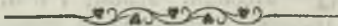
zbiorze imion, odpowiednie wyrażenie tegoż imienia w języku polskim, i tą drogą imiona żydów, nabiorą jednostajnych i stałych zakończeń, co nie mało się przyczyni do usunięcia dotychczasowych zawikłań i kwestyj.

W imionach niewiast, domieściliśmy w nawiasie kilka imion takich, które używane wprawdzie przez innowierców, tłumaczają jednak dosłownie respective imiona żydowskie, np.

מלכה Małka, (Regina).—

Imiona biblijne lub hebrajskiego pochodzenia, oznaczone są jedną gwiazdką, zaś talmudyczne dwiema gwiazdkami. Nieoznaczone żadną gwiazdką, są to imiona z innych języków pochodzące.—

w Grudniu 1865 r.

IMIONA MĘŻCZYŹN.

INVERSEM ANOIMI

IMIONA MĘŻCZYZN.

A.

*Abram	אברם
*Abraham	אברהם
Aba	אבא
Abril	אבריל
Abusz	אבוש
Eber	אבר
Eberl	עבריל
<hr/>	
*Aharon	אהרן
Aron	ארון
Arnun	ארנון
Urele	אורעלע
Urysz	אוריזש

Ajzyk, zob. Jicchak

*Akasryel	אכתיאל
Kasryel	כתריאל
<hr/>	
**Akiwa	עקיבא
Kiwa	
<hr/>	
**Aleksander	אלכסנדר
Sender	סענדר
<hr/>	
*Alimelach	אלימלך
Melach	מלך
<hr/>	
Alter	אלטער
<hr/>	
Anszel	אנשול
Enzel	ענזול
<hr/>	
*Arja ¹⁾	ארדא
<hr/>	
*Aszer	אשר
Uszer	
<hr/>	
*A wi-Ezer	אביעזר
<hr/>	

¹⁾ Jednoznaczące z imieniem : Leo.

*Awigdor	}	אביגדור
Wigdor	}	
<hr/>		
*Awner		אבנר
<hr/>		
*Azyel	}	עזאל
Zyl	}	
Zylka	}	

B.

Bajnuusz		בינוש
<hr/>		
*Baruch ¹⁾		ברוך
<hr/>		
*Becałek	}	בעלאל
Całek	}	
Całko	}	
<hr/>		
*Bencyon		בן ציון

¹⁾ Odpowiednie temu znaczeniem imię Benedykt.

Bendet	בענדט
Ber (Dow) ¹⁾	בער (דוב)
Berek	בערקא
Berel	בעריל
Berken	בערכין
Berman	בערמאן
*Binjamin	בנימין
*Boez	בועז
Bynem	בתם

C.

*Cadyk ²⁾	צדיק
--------------------------------	------

¹⁾ Dow znaczy w języku hebrajskim: Niedźwiedź, a zatem tłumaczy imię: Ber i jest używanem jako imię religijne. Odpowiednie temu znaczeniem imię: Ursyn.

²⁾ Odpowiednie temu znaczeniem imię: Justyn.

Caleł	} zob. Becaleł	
Całko		
*Cemach		צמח
*Cewi zob. Hirsz		
*Chaim		חיים
*Chananja		חנניה
**Chanina		חנינה
*Chanoch		חנוק
Henoch		הענוך
Chanon	} zob. Elchanon	
Chuna		
Chaskiel zob. Jechezkiel		
Chemia zob. Nechemia		
*Chezkja		חזקיה
Chil zob. Jechyel		

Chławna חלונא

Cyne zob. Synaj

D.

*Dan דן

*Daniel דניאל

*Dawid דוד

Dodja דדיה

*(Dow) zob. Ber

Dydja zob. Jedydja

E.

Eber }
Eberl } zob. Abram

*Efraim	}	אפרים	
Froim			
Eizyk zob. Ajzyk			
*Elazer	}	אלעזר	
Luzer			
*Elchanon	}	אלחנן	
Chanon			חנן
Chuna			חנא
*Eliezer	}	אליעזר	
Lajzer			לייזר
*Elisza	}	אלישע	
Lisza			לישע
*Elja	}	אליה	
Eljasz			
*Eljakim		אליקים	
*Elkana	}	אלקנה	
Kana			קנה
*Eminuel		עמינואל	

Enzel zob. Anszel

Ezechiel zob. Jechezkiel

*Ezra עזרא

*Ezryel עזריאל

F.

Fajbusz פיבוש

Fajwusz פיבוש

Fajwel פיבולי

Fajtel פיטל

Feibusz

Feiwusz } zob. Fajbusz

Feiwel }

Fiszel פיטל

Froim zob. Efraim

Frydman פרידמאן

G.

*Gabryel	גבריאל
Gec	געץ
Gecel	געציל
*Gedalja	גדליה
*Gerszon	גרשון
Gimpel zob. Gumpel	
*God	גד
Godel	גאדל
Gotlib ¹⁾	גאטליב
Gronam	גרונם
Gumpel	גומפיל
Gumprecht	גומפרעכט

¹⁾ Tłumaczy imię hebrajskie: Jedydja.

Gutkind גוטקינד

Gutman גוטמאן

H.

Hendel ¹⁾ הענדל

Henoch zob. Chanoch

Herc הירץ

Hercka הירצקע

Hirsz (Cewi) ²⁾

Hersz } הירש (צבי)

Herszek }

¹⁾ Jest zarówno imieniem niewiast, lecz tam wyraziliśmy je przez: Hendla.

²⁾ Cewi znaczy w języku hebrajskim: Jeleń, więc tłumaczy imię: Hirsz, i jest używane jako imię religijne.

Heszel }
Heszka } zob. Jehoszua

**Hilel הילל

*Hoszua חושע

I.

Icel איצל

Icek zob. Jicchak

Ichel איכל

Icyk }
Iczek } zob. Jicchak

Ira, właściwie: Uri

Isumer }
Sumer } איתמר

Isser }
Isserl } zob. Jisrael

Izaak zob. Jicchak

Izrael zob. Jisrael

J.

Jakir יקיר

*Jakób יעקב

Jekiel יעקי

Jekew יעקעב

*Jechezkiel . . . }
Ezechi el . . . } יחזקאל
Chaskiel . . . }

*Jechyel . . . }
Chil . . . } יחזקאל

*Jedydja ¹⁾ . . . }
Dydja . . . } ידידיה

¹⁾ Odpowiednie temu znaczeniem imię:
Teofil lub Bogumił.

*Jehonatan	יהונתן	
Jonatan	ינתן	
<hr/>		
*Jehoszua	יהושע	
Szya	}	
Heszal		העשיל
Heszka		העשקא
<hr/>		
*Jehuda ¹⁾	}	
Juda		יהודה
Judel		
Judka		
<hr/>		
*Jeir	יאיר	
<hr/>		
*Jekisyel	}	
Kisyel		יקותיאל
Kasyel		
<hr/>		
*Jerachmyel	ירחמיאל	
<hr/>		
*Jermja	}	
Jeremjasz		ירמיה
<hr/>		
*Jerucham	ירוחם	

1) Odpowiednie temu znaczeniem imię: Bogusław.

*Jeszaja	ישעיה
Szaja	שעיה
<hr/>	
*Jicchak	יצחק
Izaak	יצחק
Icek	יצחק
Icyk	איצק
Iczek	איצק
Ajzyk	איצק
<hr/>	
*Jisrael	ישראל
Izrael	ישראל
Srul	ישראל
Isser	איסר
Isserl	איסרל
<hr/>	
*Jisachar	ישכר
Sucher	ישכר
<hr/>	
**Jóchanan	יוחנן
<hr/>	
*Joec	יועץ
<hr/>	
*Joel	יואל
<hr/>	
*Joew	יואב

*Jomtow	יום טוב
*Jona	יונה
Jonasz	
*Josef	יוסף
Józef	
Josek	יוסקא
Josel	יוסל
Jośka	יושקא
Jozel	יוזל
Jozep	יוזפא

K.

*Kadysz	קדיש
Kana zob. Elkana	
Kasyel	} zob. Jekisyel
Kisyel	
Kasryel zob. Akasryel	

Kaufman	קויפמאן
*Kehos	קהת
Kelonimus ¹⁾	קלוניםמוס
Kalman	קלמן
Kiwa zob. Akiwa	
Kopel	קאפיר
Kopelman	קאפילמאן

L.

Lajzer zob. Eliezer	
Leib	
Leibel	zob. Leo
Leibus	
Leizer zob. Lajzer	
Lemel	לעמיל

¹⁾ Jednoznaczące z imieniem: Klemens.

Leo	}	ליב
Leon			
Lajb	M	לייבל
Lajbel			
Lajbuś			
Lew	}	ליב
Lewek			
Lewin			לעווין
*Lewi			לוי
Liber			ליבר
Liberman			ליברמאן
Libkind			ליבקיןד
Lipa			ליפא
Lipman			ליפמן
Lisza zob. Eliza			
Litman			ליטמן
Luzer zob. Elazer			

M.

*Malkijel	מלכיאל
Man	מאן
Manela	מנלא
Manes	מאנים
*Matysjoh ¹⁾	מתתיהו
Matys	
**Mejir	מאייר
Melach zob. Alimelach	
*Menachem	מנחם
Mendel	מענדל
*Nachum	נחם

¹⁾ Odpowiednie temu znaczeniem imię: Mateusz.

*Menaszeh	. . .	}	מנשה
Menassa	. . .			
Menasza	. . .			
*Menoach			מנוח
Merkiel			מערקל
*Meszylem			משולם
*Michael			מיכאל
Michał			מיכל
Mojna			מוני
*Mordechaj	. . .	}	מרדכי
Mordka	. . .			
Motel			
*Moszeh'	. . .	}	משה
Mojżesz	. . .			
Moszek	. . .			
Munisz			

N.

*Nachman	נחמן
Nachum zob. Menachem	
*Naftali	נפתלי
Naftal	
*Nechemia	נחמיה
Chemia	
*Nesanel	נתנאל
Sana	
*Noach	נח
Noe	
*Nosan	נתן
Natan	
Nuta	
*Nysan	ניסן

O.

*Ojzer	עוזר
*Owadja	עובדיה
Wadja	

P.

Paltyel	פלטיאל
Pelta	פילטא
*Perec	פרץ
*Pesachja	פתחיה
*Pinchas	פינחס
Pinkus	

R.

*Rafael	}	רפאל
Rafał	}	
<hr/>		
*Reuben	}	ראובן
Ruben	}	

S.

**Sadja		סעדיה
<hr/>		
Sale	}	zob. Zale
Salkind		
<hr/>		
Sane zob. Nesanel		
<hr/>		
Selig zob. Zelik		
<hr/>		
Sender zob. Aleksander		

Srul zob. Jisrael	שְׂרָאֵל
Sucher zob. Jisachar	שֹׁכֵר
Sumer zob. Isumer	שֹׁמֵר
*Symcha 1)	שִׂמְחָה
*Synaj	שִׁנַּי
Cyne	
Szabsa	שַׁבָּת
Szepseł	שֶׁפֶסֶל
Szachna	שַׁכְנָה
Szaja zob. Jeszaja	שַׂיָּה
Szajnman	שַׁיִמָּן
**Szama	שָׁמָי
*Szamszon	שָׁמְשׁוֹן
Samson	שָׁמְשׁוֹן

1) Jest zarówno imieniem niewiast.

*Szeloma	}	שלמה
Salomon	}	
Zelman		זלמן
<hr/>		
**Szmaja		שמעיה
Szmarja		שמריה
Szmerl		שמרל
<hr/>		
*Szmuel	}	שמואל
Samuel	}	
Szmelka		שמעלקא
Szmul		שמואל
<hr/>		
*Szneor		שניאור
<hr/>		
*Szoel	}	שאול
Saul	}	
<hr/>		
*Szraga		שרגא
<hr/>		
*Szulom		שולם
<hr/>		
Szyna zob. Jehoszua		
<hr/>		
Szylem zob. Meszylem		

*Szymon שמעון
Zymel זימל

U

T.

**Tanchum תנחום
Tana תנא

Tewel מעביל

*Towia ¹⁾ טוביה
Tobiasz טוביה

Todros ²⁾ מודרוס

Trajstel טרייסטל

Trajtel ³⁾ טרייסטל

¹⁾ Odpowiednie temu w znaczeniu imię: Klemens.

²⁾ Jest przekształceniem imienia: Theodorus, Teodor.

³⁾ Niektórzy wyrażają to imię przez: Tradel, Tratel.

U.

*Uri אורי

Urele }
Urysz } zob. Aharon

*Ur-szaga ¹⁾ אור שרגא

Uszer zob. Aszer אשזר

W.

Wadja zob. Owadja ודגיא

Wigdor zob. Awigdor ויגדור

¹⁾ Zob. Szraga.

Wolf (Zew) ¹⁾	וואלף (זאב)
Welwel	וועלוועל
Wolwisz	וואלוויש
Wowe	וואווע

Z.

Zale	זאלע
Zalkind	זאלקינד
Zańwel	זיינוויר
Zebulun	זבולן
Zewilin	
*Zecharja	זכריה
Zecharjasz	

¹⁾ Zew znaczy w języku hebrajskim: Wilk, a zatem tłumaczy imię: Wolf, i jest używane jako imię religijne.

Zelik	זעליק
Zelman zob. Szeloma	זעלמן
*(Zew) zob. Wolf	זעווא
Zundel zob. Zyndel	זענדעל
*Zurach	זוראך
Zusel zob. Zysel	זעסעל
Zuskind zob. Zyskind	זעסקינד
Zusman zob. Zysman	זעסמאן
Zyl	} zob. Azyel
Zylka	
Zymel zob. Szymon	זעמיל
Zyndel	זענדיק
Zysel ¹⁾	זעסל

1) Jest zarówno imieniem niewiast, lecz tam wyrażone przez: Zysła.

Zyskind	זיסקינד
Zysman	זיסמן
Zysza	זישה

IMIONA NIEWIAST.

IMIONA NIEWIAST.

IMIONA NIEWIAST.

1888	1888
1889	1889
1890	1890
(1891) 1891	
1892	1892
*1893	1893
(1894) 1894	
*1895	1895

IMIONA NIEWIĄT.

IMIONA NIEWIAST.

A.

*Áchsa עכסא

Adela אדיר

Ajdla אדיר

(Amalja) zob. Mala

Asna אסנה

*Atara עטרה

(Aurelja) zob. Golda

*Awigail אביגיל

B.

*Brucha	ברכה
Bajla	בילא
*Bas-szewa	בתשבע
Basza	בשא
Bina	בינא
Bluma (Flora)	בלומא
Brajna ¹⁾	בריינא
Brajndla	בריינדל

C.

*Cemach	צמח
---------	-----

¹⁾ Właściwiój: Braune, Bruneta, i ma odpowiadnie imię: Czarna.

Certa	צריט
Certla	צרטיל
<hr/>		
*Chaja	חיה
Chasza	חשא
<hr/>		
*Chana	חנה
<hr/>		
*Chawa	חווה
Ewa	
<hr/>		
Chenka	חינקא
Chinka	
<hr/>		
Cyna zob. Syna	
<hr/>		
*Cypora	צפורה
Cypa	ציפא
Cypra	ציפרא
<hr/>		
Cyrla	צורל
<hr/>		
*Cywia	צביה
<hr/>		
Czarna	משארנא

D.

Dajcha	דייכא
*Debora	דבורה
Dwora	
Doba	דאבא
Dobra	דאברא
Dobrusza	דאברוש
Drezla	דרעזיל
Drozna	דרוזנא
*Dyna	דינא

E.

Ela	עלא
Elka	עלקא

*Estera	אסתר
Eta	עטא
Etla	עטי
<hr/>	
Ewa zob. Chawa	

F.

Fajga	פיגא
Fajgela ¹⁾	פיגלא
<hr/>	
(Feliksa) zob. Glika	
Ferka	פערקא
<hr/>	
Fijola	פיאלי
<hr/>	
(Flora) zob. Bluma	
Frajda ²⁾	פריידא
Frajdla	פראדל

¹⁾ Jest niemieckim tłumaczeniem imienia hebrajskiego: Cypora.

²⁾ Jest niemieckim tłumaczeniem imienia hebrajskiego: Symcha.

Frymeta	פֿרױמט
Fula	פֿולאַ

G.

Gela	געלאַ
Genana	גענאַ
Genendla	געענדל
Gita ¹⁾	גיטאַ
Gitla	גיטעל
(Klementyna).	
Glika	גליקאַ
Glikla	גליקל
(Feliksa)	
Golda ²⁾	גאָלדאַ
(Aurelja)	

¹⁾ Jednoznaczące z imieniem: Dobra.

²⁾ Jednoznaczące z imieniem: Złata.

Gryna גרנא

H.

*Hadasa הדסה

*Hagara הגר

Hena הענא

Hendla הענדל

Hesa העסא

Hinda הינדא

Hindla הינדל

Hycela היצל

I.

Ita) יטא

) Jest skróceniem imienia: Judyta.

Itka	יטקא
Itla	יטל

J.

Jacheta	יאכטא
Jenta	יענטא
Jentla	יענטל
Jerka zob. Jura	
*Jochweta	יוכבד
*Jehudys	יהודית
Judyta	יודית
Jospa ¹⁾	יאספא
Jura	יארזא
Jerka	יערקא

¹⁾ Przekształcenie imienia męskiego: Jozep.

K.

Kajla קיאלא

Klara } קלארי
קלעריל

Krasa קראסא

Krajndla ¹⁾ קרינדל

Kresla קרעסיל

Kuna קונא

L.

*Lea לאה

Lajca לייצא

Lajka לייקא

¹⁾ Jest niemieckim tłumaczeniem imienia hebrajskiego: Atara.

Liba	ליבא
Luba	לובא
Lubka	לובקא
Liweza	ליבעזא
Liwsza	ליבושא

M.

Mala	מאלע
(Amalja)	
Majta	מייטא
Majtla	מייטל
*Malka	מלכה
(Regina)	
*Marguliosa	מרגליות
Masza	מאשא
*Memucha	מנוחה
Nucha	נוחה

Michla	מיכלה
*Milka	מילכה
Mina	מינה
Minka	מינקא
Minca	מינצא
Mindla	מינדל
*Myrjam	מרים
Myresza	מידוש
Myrla	מידל

N.

*Nauma	נעמי
Necha	נעכע
Nechla	נעכלא
*Nechoma	נחמה

Nena	נענא
Nenela	נענלא
Nucha zob. Menucha	
Nysla	ניסל

O.

*Osnas	אסנת
--------	-----------	------

P.

Perla ¹⁾	פערלא
Pesa	פעסא
Pesla	פעסל

¹⁾ Jest niemieckim tłumaczeniem imienia hebrajskiego: Marguliosa.

Pinca פִּינְצָא

Porja פּוֹרְיָא

Prywa פּרִיבָא

(Pulcherja) zob. Szajna

R.

*Rachela רַחֵל

Ruchla רַחֵלָא

Rajchla רַיִכְלָא

Rechla רַעֲכִילָא

Rajca רַיִצָא

Rajcla רַיִצְלָא

Rajla רַיִלָא

Rela רַעֲלָא

Rajna רַיִנָא

Raszka רַשְׁקָא

Rebeka zob. Rywka

(Regina) zob. Małka

Rela zob. Rajla

Rochma רוחמא

Rojza רוזא

Rajzla רייזל

(Róża)

Ruda רודא

Rudysza רודיש

Rykla ריקל

*Rywka ריבקה

Rebeka ריבא

Rywa ריבא

Rysza רישא

S.

Sachna סחנא

*Sara	שָׂרָה
Serla	סַרְלָה
Soja	סוּיָה
Sosza	סוּשָׂה
Slawa	סְלוּוָה
Tysława	טִיסְלוּוָה
Soja zob. Sara	
Sylka	סִילְקָה
*Symcha	סִמְחָה
Syna	סִינָה
Cyna	סִינָה
Syrka	סִירְקָה
Szajna	סִינָה
Szjandla	סִינְדְלָה
(Pulcherja)	
*Szewa	שֶׁבַע
Szosza zob. Sara	

Szprynca	שפּרינצא
(Speranza, Esperanza)	
*Szulamis	} שולמית
Sulamita	
Szyfka	שיפּקא
Szyfra	שיפּרא

T.

*Tamara	תמר
Temerla	תמריל
Tauba	טויבא
Tena	טאנא
Tokla	טאקל
(Tekla)	
*Terca	תרצה
Tolca	טאלצא

Trajna טריינא

Tysa טיסא

Tysława zob. Sława

W.

Witla וויטל

Z.

Zelda זעלדא

Złata זלאטא

Złatka זלאטקא

Zysa	זיסאַ
Zysla	זיסל
*Zylpa	זילפּה

Spis rzeczy.

Aprobacye	str. V—VIII
Wstęp	„ 9—34
Imiona Mężczyzn	„ 35—65
„ Niewiast	„ 67—86

2014

1000

1000

2. RR

F

22.393

22.394